

Meðferð búfjár

Umhirða og aðbúnaður

Einstaklingsmerkingar búfjár

Skylt er að merkja allt búfé innan tilskilins tíma frá fæðingu með viðurkenndu merki sem fylgja á dýrinu alla ævi

Hvers vegna?

- Tryggja rekjanleika búfjárafurða frá fæðingu dýrs til sölu afurða af því
- Skapa grundvöll að markvissu matvæla- og búfjárefirliti
- Tryggja eftirlit með flutningi dýra
- Undirstaða að skráningu búfjársjúkdóma og meðhöndlun þeirra

Útivist nautgripa

- Með nýjum og betri fjósum gefst kúm kostur á að ganga lausar í rúmgóðum fjósum og leggjast á bása sína þegar þeim hentar
- Með tilkomu nýrra fjósa og betri aðbúnaði vill oft gleymast að hleypa kúnum út tryggja eftirlit með flutningi dýra
- Útivist gerir kúm kleift að bíta gras, rétta úr fótunum, anda að sér fersku lofti og leggjast á mjúka jörð
- Nuddsár vetrarins gróa hratt á sumarreit og hormónastarfsemi heiladinguls fær eðlilega örvun með sólarljósinu
- Þess vegna kveða reglur á um að tryggja skuli öllum nautgripum, nema graðnautum eldri en 6 mánaða, 8 vikna útivist hið minnsta ár hvert

Velferð keppnishesta

Dýraheilbrigðissvið Mast sinnir eftirliti með heilbrigði og velferð keppnishesta undir kjörorðinu „Klár í keppni“.

- Öll hross sem koma til keppni á stórmótum á vegum Lands sambands hestamannafélaga eru heilbrigðis skoðuð fyrir keppni
- Mótin í heild sinni eru metin m.t.t. dýravelferðar og bent á þætti sem betur mega fara
- Stefnt er að samræmdum reglum um velferð keppnishesta á alþjóða vettvangi íslenska hestsins (FEIF)
- Helstu vandamál:
  - Særindi í munn
  - Ágrip og aðrir áverkar á fótum
  - Álagsskaðar

Særindi í munnri hesta

Aukin áhersla er nú lögð á velferð hesta bæði í keppni og annari notkun. Kastljósinu hefur meðal annars verið beint að munnri hestanna enda um að ræða viðkvæmt svæði sem mikið reynir á í samskiptum manns og hests. Eftirlit með keppnishestum á undanförunum tveimur landsmótum leiddi í ljós að u.þ.b. fjórðungur þeirra var með særindi í munnri vegna langvarandi þrýstings á afmörkuð svæði, oftast innan á munnvikum og kinnnum hestanna. Slímhúðin á þessu svæði lendir í klemmu milli méla og múla annars vegar og jaxlanna hins vegar. Við langvarandi þrýsting dregur verulega úr blóðflæði til slímhúðarinnar sem þar með missir styrk sinn. Fast taumhald og óheppilegur beislibúnaður eru helstu orsakir særindanna þó fleira geti komið til. Þau mál sem eru í notkun hér á landi eru oft á tíðum of löng fyrir munn íslenska hestsins sem leiðir til þess að endar þeirra dragast upp á móts við jaxlana þegar togað er í taum í stað þess að átakið eigi sér stað á tannlausa bilinu. Tekið skal fram að röspun tanna, sem lengi hefur tíðkast til varnar særindum í munnri, er að öllu jöfnu ónauðsynleg og getur valdið miklum skaða á tönnunum.

Þéttleiki í svína- og alifuglarækt

Samkvæmt reglum skal tryggja svínum og alifuglum lágmarksrými í uppeldi þeirra. Nægilegt rými stuðlar að aukinni velferð og betra heilbrigði dýranna og þar með bættu matvælaöryggi.

- Sérstakar aðbúnaðarreglugerðir gilda um svína- og alifuglarækt
- Ein af forsendum matvælaöryggis er góður aðbúnaður og gott heilbrigði dýranna. Þéttleiki dýra (fj. dýra/m²) og rými (m²/dýr) þeirra eru afgerandi þáttur fyrir gott heilbrigði
- Svín og alifuglar alast upp innandyrá. Góð þekking alifugla- og svínabænda, góðir búskaparhættir og vel skipulagður búrekstur stuðlar að aukinni velferð dýranna og bættu öryggi matvælna
- Innra eftirlit og gæðastýring í svína- og alifuglarækt getur m.a. komið í veg fyrir súnur en það eru sjúkdómar sem smitast með náttúrulegum hætti á milli dýra og manna, t.d. salmonella og kampýlobakter

Matvælastofnun 28.08.09

Ekki skal hafa fleiri en 19 fugla á hvern fermetra gólfplatá eða sem svarar 32 kg lifandi þunga á fermetra

Grís í eldi frá 50 - 90 kg þarfnast 0,4 - 0,6 ferm/dýr eða u.þ.b. 2 dýr á hvern fermetra